

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU

Ing. Jan Mládek, CSc.
ministr

V Praze dne 16. března 2015

Č. j.: MPO 13754/15/32100/01000

Vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci,

dovolte, abych se na vás touto formou obrátil v době před druhým čtením návrhu novely energetického zákona v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR a reagoval na názory, které šíří Energetický regulační úřad a tím se snaží vyvolat vypjatou atmosféru a ohrozit projednávání tohoto zákona. Návrh novely zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů a dalších souvisejících zákonů, je projednáván jako sněmovní tisk č. 351 (dále jen „novela energetického zákona“).

Paní předsedkyně ve svých vystoupeních a dopisech, kterými oslovila i Vás, uvádí, že vládní návrh zákona přináší rizika negativních dopadů jak pro všechny domácnosti a firmy, tak i pro státní rozpočet. K tomu uvádím, že dopady návrhu zákona jsou součástí důvodové zprávy k návrhu zákona, která byla v průběhu projednávání – ještě před schválením návrhu vládou ČR - několikrát doplňována. Důvodová zpráva je členěna podle dvou hlavních částí návrhu zákona, zvlášť pro novelu energetického zákona a zvlášť pro novelu zákona o podporovaných zdrojích energie. Důvodová zpráva byla ještě následně na žádost výborů Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR doplněna Ministerstvem průmyslu a obchodu o podrobnou analýzu dopadů všech téměř šesti set novelizačních bodů na státní rozpočet, rozpočty obcí a krajů a dopadů na spotřebitele energie. Ani z důvodové zprávy ani z uvedené analýzy nevyplývá, že novela zákona bude mít takové negativní dopady na účastníky trhu s energií, které uvádí Energetický regulační úřad. Podotýkám, že Energetický regulační úřad žádnou podobnou analýzu dopadů (oproti MPO) k doložení svých tvrzení nepředložil, a proto není zřejmé, o jaké podklady se výroky ERÚ opírají. Pokud se jedná o rozdělování solárních výroben a z toho možné plynoucí finanční dopady ve vazbě na hrazení solárního odvodu, na něž ERÚ upozorňuje, pak sděluji, že toto ustanovení bylo navrženo až jako pozměňovací návrh

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

podaný v rámci projednávání novely zákona v Poslanecké sněmovně, kde MPO logicky nemůže mít dopředu k dispozici připravené dopady jednotlivých navrhovaných pozměňovacích návrhů, které navrhuje jednotliví poslanci. V současné době však ministerstvo dopady ve výborech přijatých pozměňovacích návrhů vyčíslilo.

V případě nyní projednávané novely energetického zákona se v žádném případě nejedná o paralelu s překotným přijímáním legislativy v oblasti obnovitelných zdrojů jako v letech 2005 až 2008, které vedlo k masivnímu nárůstu počtu solárních elektráren. Tvrzení, že současná novela energetického zákona je přijímána překotným způsobem, není pravdivé. Takové tvrzení je v rozporu se skutečností. Novela byla velmi podrobně projednávána na všech úrovních, a to včetně meziresortního připomínkového řízení až po dosavadní projednávání v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, kde byla novela energetického zákona přikázána a projednána, a to dokonce několikrát, v šesti výborech. Již pouze tato skutečnost svědčí o mimořádné pozornosti - nad rámec všech dříve projednávaných legislativních předpisů - která je novele energetického zákona věnována.

Podle tvrzení paní předsedkyně Energetického regulačního úřadu údajně novela energetického zákona neprošla řádným legislativním procesem a zákon nebyl v Legislativní radě vlády (LRV) projednán standardně. Takové tvrzení musím zásadně odmítnout, neboť jak příprava, tak i projednávání návrhu zákona prošlo nejen všemi standardními fázemi, ale byla mu věnována zcela mimořádná pozornost včetně Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

Předtím, než byla novela zákona vložena do legislativního procesu (před meziresortním připomínkovým řízením i v rámci meziresortního připomínkového řízení), proběhlo několik společných jednání mezi Ministerstvem průmyslu a obchodu a Energetickým regulačním úřadem. Všechny návrhy připravovala a projednávala společná pracovní skupina složená ze zástupců Ministerstva průmyslu a obchodu a regulačního úřadu. Taková jednání byla uskutečněna například ve 12., 13., 15., 16., 18., 23., 26. a 30. týdnu roku 2014. Mimo to se ještě k návrhu novely energetického zákona konala společná jednání zástupců Ministerstva průmyslu a obchodu, Energetického regulačního úřadu a zástupců elektroenergetických, plynárenských a teplárenských společností.

V návaznosti na meziresortní připomínkové řízení, jehož účastníky byli v souladu s legislativními pravidly vlády nejen ústřední orgány státní správy (včetně Energetického regulačního úřadu) a krajské úřady, Úřad veřejného ochránce práv a další účastníci, ale i Hospodářská komora, Svaz průmyslu a dopravy, byla novela zákona v období od srpna do října 2014 podrobně projednávána v Legislativní radě vlády včetně

jejich pracovních komisí. Těchto jednání, která se uskutečnila pod gescí Úřadu vlády, se účastnili také zástupci Energetického regulačního úřadu a dále i zástupci Hospodářské komory ČR. Plenární zasedání LRV se zabývalo novelou zákona celkem třikrát, a to ve dnech 28. srpna, 2. října a 9. října 2014. V mezičase se uskutečnila celodenní jednání ad hoc pracovní komise LRV, a to ve dnech 3. září a 8. až 10. září a proběhla také dvě jednání komise LRV pro hodnocení dopadů regulace (komise RIA).

Návrh novely zákona byl na základě těchto jednání upraven tak, aby byl v souladu s novým občanským zákoníkem a zákonem o obchodních korporacích (někteří autoři těchto předpisů jsou členy LRV) a v souladu s právním pořádkem ČR.

Pani předsedkyně Energetického regulačního úřadu několikrát uvedla, že nebyly zhodnoceny dopady této novely (proces RIA), přestože zákon přináší obrovský zásah do všech energetických odvětví a že stanovisko komise LRV pro hodnocení dopadů regulace ze dne 30. září 2014 je dokonce negativní. Mimo to, co jsem již uvedl, zdůrazňuji, že komise LRV pro hodnocení dopadů regulace (komise RIA) novelu energetického zákona projednala několikrát a vydala celkem dvě stanoviska. První stanovisko vydala komise RIA dne 25. srpna 2014 k návrhu novely zákona předložené v srpnu 2014. Druhé stanovisko vydala komise RIA dne 30. září 2014 k upravenému návrhu novely zákona - po jednání v Legislativní radě vlády a v ad hoc pracovní komisi LRV. Ani jedno ze stanovisek se nevyjadřovalo a netýkalo přímo novely energetického zákona č. 458/2000 Sb., ale pouze novely zákona č. 165/2012 Sb. První stanovisko komise RIA se z největší části zabývalo především ustanovením návrhu o maximálním množství podporované elektřiny z obnovitelných zdrojů, kdy komise hodnotila uvedené dopady k tomuto opatření jako nedostatečné. Toto opatření navrhl do novely zákona Energetický regulační úřad a po zásadních výhradách Legislativní rady vlády bylo toto opatření z návrhu novely zákona vypuštěno. Druhé stanovisko komise RIA se z největší části zabývalo především ustanovením o měření energie a zajištěním měřicího zařízení proti neoprávněné manipulaci a zvyšování maximálních hodnot sankcí. Uvedené dopady v důvodové zprávě hodnotila komise jako nedostatečné. Tato opatření (ustanovení) navrhl do novely energetického zákona Energetický regulační úřad. Naopak pozitivně komise RIA hodnotí skutečnost, že v rámci změny výběru plateb na podporu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie jsou jako u jediného ustanovení novely zákona navrženy v důvodové zprávě jednotlivé varianty a je proveden výběr z navržených variant.

Energetický regulační úřad ústy paní předsedkyně uvádí, že návrh zákona zavádí ustanovení týkající se věcných břemen váznoucích na cizích nemovitostech ve prospěch provozovatelů přepravních

a distribučních soustav. V odvětví plynárenství paní předsedkyně odhaduje náklady na toto opatření ve výši až 20 mld. Kč; dopady v elektroenergetice nejsou Energetickému regulačnímu úřadu známy (ani hrubým odhadem), ale mohou být násobně vyšší.

Vládní návrh novely energetického zákona v této věci nenavrhuje žádné věcné úpravy, které by měnily podstatu stávajícího ustanovení zákona. Jedná se o upřesnění textu v oblasti plynárenství v případě, že vlastník nemovitosti je nečinný. Odhady předložené Energetickým regulačním úřadem jsou neprůkazné a nejsou podloženy žádnou analýzou ani výpočtem. Základní je však skutečnost, že se nejedná o nová ustanovení, neboť věcně jsou součástí energetického zákona již od roku 2000.

Paní předsedkyně rovněž uvádí, že velký dopad do státního rozpočtu bude mít také změna platby na podporu obnovitelných zdrojů z dosavadního výpočtu založeném na spotřebě elektřiny na platbu podle rezervované kapacity. V důsledku této změny podle paní předsedkyně existuje riziko, že se vybere výrazně méně prostředků na podporu obnovitelných zdrojů a že výpadek příjmů v řádu miliard korun ročně bude hrazen ze státního rozpočtu. Námitka nutnosti této změny z důvodu notifikačního řízení je prý nadbytečná, protože notifikace se dosud týká pouze přibližně 5 % vyplacené podpory. K tomu uvádím, že Energetický regulační úřad vždy byl a je součástí pracovní skupiny za ČR (stejně tak jako ÚOHS a Stálé zastoupení ČR v Bruselu) podílející se na přípravě pozic ČR, materiálů a dokumentů v rámci notifikačního řízení zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie, s Evropskou komisí (EK). Změnu způsobu stanovení plateb na podporu OZE v ceně elektřiny, kterou EK z důvodu diskriminace elektřiny z OZE vyrobené v zahraničí a spotřebované zákazníkem v ČR požadovala, ERÚ odsouhlasilo a v průběhu vyjednávání o notifikaci zákona s EK nenavrhovalo v této věci žádné změny nebo úpravy a ani po dobu celého řízení (které trvalo bezmála 2 roky) nepřišlo s jiným návrhem, který by byl pro Evropskou komisi akceptovatelný. Skokové snížení velikosti proudové hodnoty jističů pro zákazníky s malou spotřebou elektřiny (domácnosti) se nepředpokládá, jelikož již v současné době jednu ze složek ceny elektřiny tvoří platba za velikost jističe. Proto se dá předpokládat, že u těchto zákazníků nedojde k výrazným změnám, a to i z toho důvodu, že v novele zákona je omezena maximální hodnota platby ve výši 495 Kč/MWh (platba na stávající úrovni), a zákazníci proto nebudou mít ke změně hodnoty jističe žádný důvod. V případě zákazníků s velkou spotřebou elektřiny může dojít ke snížení plateb na podporu podporovaných zdrojů v ceně elektřiny, avšak s tím již státní rozpočet počítá, a zvýšení podílu státního rozpočtu o 5 mld. Kč ročně bylo odsouhlaseno. Výsledným efektem změny stanovení výše platby bude zlepšení konkurenceschopnosti výrobků tuzemských velkých energeticky náročných provozů u průmyslových podniků a eliminování konkurenční nevýhody

českých podniků. Argumentace, že není třeba plnit požadavky Komise na změny stanovení plateb na podporu elektřiny v ceně elektřiny z důvodu zatím vydaného rozhodnutí o notifikaci pouze pro některé druhy výroben energie z OZE, není správná, jelikož by tím Česká republika odmítla plnit podmínky uvedené v rozhodnutí Evropské komise a byla by tak vystavena sankcím ze strany Komise.

Návrh zákona bude prý dopadat na obchodníky s energií a údajně jde o nejistotu pro všechny spotřebitele. Obchodníci budou mít náklady na změnu počítačových programů v řádu desítek milionů korun, které se promítnou do regulované ceny. Kromě toho bude zřejmě nutné změnit několik milionů smluv s konečnými zákazníky, a tedy vynaložit i náklady v řádech desítek milionů korun, a vzniká riziko souboje dodavatelů energií o spotřebitele, kterým smlouvy přestanou platit.

K tomu je nutno uvést, že novela energetického zákona nepožaduje změny smluv uzavíraných mezi účastníky trhu. V přechodných ustanoveních novely energetického zákona je otázka přechodu smluv dostatečně ošetřena tak, aby nemusely být uzavírány nové smlouvy. Z toho je zřejmé, že tvrzení uvedená Energetickým regulačním úřadem nejsou důvodná.

Pani předsedkyně upozorňuje, že snaha vytvořit nový řídicí orgán Energetického regulačního úřadu, tzv. Radu ERÚ, navýší náklady na provoz úřadu o 10 %. Navíc je nejasné, kým bude ERÚ řízen, jelikož Radě řídicí kompetence stanovena není.

K tomu nejprve konstatuji, že sám Energetický regulační úřad navrhl do novely energetického zákona navýšení poplatku za své činnosti, který se promítá do regulované ceny elektřiny, a to o 40 %. Toto požadované navýšení poplatku ERÚ, které v absolutní částce překračuje hodnotu 86 mil. Kč ročně, je jedním z největších negativních dopadů předkládané novely energetického zákona. K další námitce pro úplnost uvádím, že v ustanovení § 17b odst. 1 návrhu novely zákona je uvedeno, že v čele Energetického regulačního úřadu je Rada Energetického regulačního úřadu, která má pět členů. Jeden z členů Rady je předsedou Rady. Kompetence Rady ERÚ jsou jednoznačně uvedeny v ustanovení § 17b odst. 10 návrhu novely zákona. V tom, kdo bude řídit Energetický regulační úřad, je tedy jasno a novela tuto otázku jednoznačně řeší.

Energetický regulační úřad také uvádí, že ERÚ nemůže podstoupit riziko, že projde obdoba zákona č. 180/2005 Sb., v jehož důvodové zprávě Ministerstvo průmyslu a obchodu odhadovalo nárůst poplatku na obnovitelné zdroje o 1 %, ale tento se ve skutečnosti zvýšil z 26 Kč/MWh v roce 2006 na dnešních téměř

850 Kč/MWh, tedy o více než 3000 %. Podobných chyb v odhadech je prý možné prokázat celou řadu a Ministerstvo průmyslu a obchodu se bohužel v minulosti opakovaně mylilo v otázce dopadů novel zákonů do cen a výsledkem jsou náklady pro státní rozpočet a všechny občany ve výši jednoho bilionu korun.

K tomu uvádím, že zákon č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů, byl připravován v roce 2003 a v legislativním procesu setrval necelé dva roky. Důvodová zpráva uvedená k návrhu zákona byla připravena již v roce 2003. V roce 2003 se tedy nedalo objektivně a reálně očekávat to, k čemu došlo za 6 let od předložení tohoto materiálu, tedy k dramatickému snížení investičních nákladů výroby fotovoltaických panelů, které bylo nastartováno především jejich výrobou v nových oblastech světa. V uvedené důvodové zprávě je mimo jiné uvedeno následující:

„Propočty ukazují, že tento nárůst cen elektřiny by mohl být kolem 1 % ročně. Podpora výrobcům elektřiny z obnovitelných zdrojů energie se promítá do ceny elektřiny konečných zákazníků. Vliv na cenu postupně poroste, jednak s nutným zvýšením podpory pro jednotlivé druhy obnovitelných zdrojů energie a zejména s rostoucím objemem podporované výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie. Vydeme-li ze současné průměrné ceny pro bytové zákazníky ve výši cca 3 Kč/kWh, pak by byl nárůst ceny elektřiny v roce 2010 proti současnému stavu o cca 6 % (pro průměrnou cenu elektřiny na trhu ve výši 2,2 Kč/kWh by nárůst byl vyšší, a to cca 9 %).“

Výše uvedené doplňuji informací od ERÚ, která uvádí, že v roce 2014 podíl nákladů na podporu OZE a dalších podporovaných zdrojů v ceně elektřiny pro zákazníka, který má odběrné místo připojené na napěťové úrovni nízkého napětí, bude činit 14,77 %.

Pro dokreslení celé situace uvádím, že na přípravě zákona č. 180/2005 Sb. se výrazně a významně podílel kromě Ministerstva životního prostředí také právě Energetický regulační úřad. Významná změna návrhu zákona, který byl následně schválen jako zákon č. 180/2005 Sb., byla provedena až v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, kde již MPO není odpovědné za schválené úpravy, které jsou navrženy v Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu ČR. Na rozdíl od navrhované 10 % zarážky pro meziroční pokles výše výkupních cen oproti předchozímu roku nebylo možné podle schváleného znění zákona snížit výkupní ceny o více než 5 %, čímž se znemožnilo pružné stanovování výše podpory. Dále je nutné připomenout roli ERÚ, která měla zásadní dopady do celkové výše nákladů na podporu. Byl to právě ERÚ, který nad rámec zmocnění uvedených v zákoně č. 180/2005 Sb., stanovil ve vyhlášce č. 150/2007 Sb.,

o způsobu regulace cen v energetických odvětvích a postupech pro regulaci cen pevnou dobu garantovaného vyplácení podpory, a to po dobu životnosti v rozmezí 15 až 30 let, podle druhu obnovitelného zdroje. Dále následně od 1. ledna 2008 prodloužil vyhláškou č. 264/2007 Sb. dobu garantované podpory pro solární elektrárny z hodnoty 15 let na hodnotu 20 let a v roce 2008 nenovelizoval vyhlášku č. 475/2005 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů, kde jsou stanoveny technicko-ekonomické parametry pro stanovení výše výkupních cen, mezi které jako základní parametr patří právě hodnota celkových měrných investičních nákladů, kdy již ke konci roku 2008 měl z titulu své gesce zcela jistě k dispozici údaje o změnách tohoto parametru. Těmito hodnotami ostatní úřady nedisponovaly.

ERÚ tvrdí, (dopis ze dne 26. února 2015), že projednávaná novela v tomto znění může způsobit kolaps cenové regulace v energetických odvětvích. V této souvislosti podotýkám, že vláda České republiky již uložila Ministerstvu průmyslu a obchodu připravit do konce roku 2015 další novelu energetického zákona týkající se přímo zásad regulace (§ 19a).

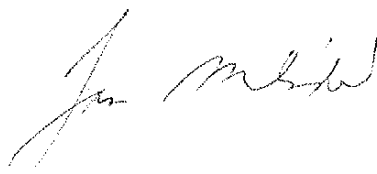
Primárním účelem další novely energetického zákona má být právě odstranění nedostatků problematických vyhlášek ERÚ, které neustále a dlouhodobě překračují rámec zmocnění, která jsou daná pro tento úřad v zákoně. Při podrobném projednávání současného návrhu novely energetického zákona v Legislativní radě vlády byly vzneseny závažné výhrady, týkající se příliš širokých a obecných pravomocí pro vydání vyhlášek ERÚ. Současné vyhlášky ERÚ, týkající se pravidel regulace v energetických odvětvích a pravidel trhu s elektřinou a plynem, překračují příslušné kompetence dané energetickým zákonem. Ve stanovisku Legislativní rady vlády ze dne 20. října 2014 k návrhu novely energetického zákona je k tomuto mimo jiné uvedeno následující: „Energetický zákon navíc dnes v § 98a zmocňuje ERÚ k tomu, aby stanovil vyhláškou způsob regulace v energetických odvětvích, postupy pro regulaci cen a termíny a rozsah údajů předávaných držiteli licencí pro rozhodnutí o cenách. Sama tato vyhláška je ovšem problematická. V dnes platné vyhlášce o způsobu regulace cen a postupech pro regulaci cen v elektroenergetice a teplárenství se sice uvádí, že byla vydána k provedení § 17 odst. 11 a 12 a § 19a energetického zákona, tato ustanovení však neobsahují dostatečný zákonný základ pro vydání prováděcího právního předpisu o tomto obsahu a nic na tom nemění ani navržená novela. V energetickém zákoně tak stále chybí taková zákonná úprava, kterou by měla vyhláška předpokládaná v § 98a provést, tento zákon svou stručností nedává nutný základní rámec pro podzákonný právní předpis, a vyhláška tak upravuje něco, pro co samotný zákon nestanoví žádné meze a co sám prakticky vůbec neupravuje. Danou vyhláškou tak ERÚ sám sobě

upravuje pravidla pro výkon své vlastní působnosti, což prováděcí právní předpis vzhledem k principu výhrady zákona (obecně čl. 2 odst. 3 Ústavy) činit nemůže. Vzhledem k tomu, že ani navrhovaná novela navzdory těmto výhradám tento stav nemění, je nezbytně třeba tento nevyhovující stav napravit při nejbližší novele energetického zákona, aby do budoucna nemohlo dojít ke zpochybnění ústavnosti dané vyhlášky a tím i cenové regulace jako takové.“

Příprava a projednávání návrhu novely energetického zákona (která obsahuje návrhy úprav dalších souvisejících zákonů) proběhla v souladu s přijatými a uplatňovanými pravidly. Na vypracování návrhu se podílel i Energetický regulační úřad prostřednictvím svých zástupců v pracovních skupinách. Návrh byl podroben řádnému meziresortnímu připomínkovému řízení a byl velmi podrobně projednán ještě před plenárním zasedáním LRV a také v LRV (za účasti ERÚ). Vláda schválila návrh zákona dne 20. října 2014 a následně byl postoupen k projednání v PSP, kde první čtení proběhlo 11. prosince 2014. Po prvním čtení následovala projednávání ve výborech, které přijaly konstruktivní pozměňovací návrhy.

S pozdravem

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU